

ЧИТАННЯ УКРАЇНОМОВНИХ ТЕКСТІВ ЗА ФАХОМ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ- ІНОЗЕМЦІВ У ТЕХНІЧНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Судук Ірина

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

Abstract

Reading as a type of speech activity is one of the main practical goals of learning a foreign language. It also plays an important role in the educational process as a means of learning. Reading helps to handle the language material, master and accumulate it. In our report we consider reading and understanding the texts of professional subjects as the basis for the formation of professional communicative competence of foreign students. We also determine and describe the most effective methods of teaching reading and understanding texts in the specialty.

Keywords: reading, texts of professional subjects, professionally oriented training, professional communicative competence, traditional and interactive teaching methods.

У сучасній лінгводидактиці є значна кількість досліджень, присвячених викладу методики навчання читання на заняттях з української мови як іноземної. Зокрема, цьому питанню присвячені праці Н. Станкевич, М. Єлісової, І. Процик та ін. Проте розвідок, які б розглядали читання як передумову формування професійно зорієнтованої комунікативної компетенції студентів-іноземців, майже немає.

Як показує практика, читання та розуміння україномовних текстів за фахом значно підвищує у студентів-іноземців інтерес до вивчення української мови, оскільки воно є однією з мотиваційних передумов вивчення цього предмета у ЗВО. Крім того, якщо фахові дисципліни викладають студентам-іноземцям українською мовою, читання відповідних текстів і виконання завдань на їх розуміння сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу зі спеціалізованих предметів. Отже, розроблення методики розвитку умінь читання та розуміння навчально-наукової та професійно зорієнтованої літератури українською мовою набуває значної актуальності.

За словами І. Дроздової, кінцевою метою читання фахових текстів є доведення умінь до професійно достатнього рівня. Під професійно достатнім рівнем комунікативної компетентності у сфері читання дослідниця розуміє такий рівень володіння вміннями й навичками роботи з текстом, що дає змогу студентові отримувати інформацію, пов'язану з його майбутньою професійною діяльністю [2, с. 34].

Текстові матеріали слід добирати відповідно до цілей і завдань професійно орієнтованого навчання, репрезентативності мовного матеріалу, лінгвістичної доречності і цінності, змістовності й ілюстративності [2, с. 34]. У процесі засвоєння студентами-іноземцями фахового мовлення у технічному закладі вищої освіти використовуємо спеціалізовані адаптовані тексти, що тематично спрямовані на вивчення стану нафтогазової промисловості та специфіки видобування нафти й газу.

Для того, щоб, читаючи відповідні тексти на заняттях з української мови як іноземної, студенти засвоювали і запам'ятовували професійно значущу для них інформацію, найбільш доцільним є використовувати традиційні методи навчання у поєднанні з інтерактивними, застосування яких, за словами дослідників, допомагає запам'ятовувати до 70-90% навчального матеріалу [5, с. 9].

Тому робота з текстом фахової тематики в нашій практиці передбачає такі етапи:

- читання тексту вголос з обов'язковим контролем з боку викладача щодо правильної вимови всіх слів (якщо є можливість, до читання бажано залучати кожного студента в групі);

- переклад слів, термінів та пояснення незрозумілих місць обов'язково із залученням відповідного ілюстративного матеріалу, вивчення термінів та їх значень напам'ять;

- закріплення розуміння значень термінів та тексту за допомогою низки лінгвістичних ігор, які передбачають роботу в парах та малих групах, наприклад: правильно зіставте картки, на яких написані термін та його значення

(термін та його зображення); поєднайте слова з тексту у словосполучення. Тут також застосовуємо метод «навчаючи – вчуся», коли один студент намагається пояснити значення терміна, написаного на виданій йому картці, своєму партнеру в парі або усій групі, а вони мають відгадати, який саме термін пояснює студент;

- також застосовуємо традиційні завдання до тексту, коли студенти повинні встановити, істинним чи хибним є твердження (відповідає тому, що написано в тексті, чи ні) і обґрунтувати свою думку; вставити в речення пропущені слова з тексту; виконати тестування за змістом тексту (часто у формі аудіювання, коли викладач зачитує питання і варіанти відповідей, а студенти тільки записують правильний, на їхню думку, варіант) тощо.

Останнім, контрольним, етапом для формування остаточного розуміння змісту прочитаного тексту й навчання студентів, як вживати в мовленні вивчені терміни, термінологічні сполучення слів та синтаксичні конструкції, є застосування інтерактивного методу «гронування», коли викладач записує на дошці ключові поняття з прочитаного тексту, а студенти дописують навколо них слова, які в них асоціюються з цим поняттям, потім встановлюють зв'язки між записаними словами, утворюючи таким чином словосполучення й речення з використанням професійної лексики.

Отже, читання текстів фахової тематики й виконання завдань, спрямованих на повне розуміння й подальше використання в мовленні прочитаної інформації, є основою формування професійно зорієнтованого мовлення студентів-іноземців у технічному закладі вищої освіти. Для цього доцільним є застосування традиційних методів навчання у поєднанні з інтерактивними, які сприяють найбільш ефективному засвоєнню навчального матеріалу.

Література

1. Бойко Г. (2014). Особливості вивчення архітектурних термінів за інтерактивним методом «навчаючи – вчуся» на заняттях з української мови як іноземної чужоземними студентами 1 курсу. *Українська мова у світі: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, 6-7 листопада 2014 р. с. 9-17*

2. Дроздова І. (2010). Навчання читання текстів за фахом як основа формування професійного мовлення студентів нефілологічних спеціальностей ВНЗ. *Українська мова і література в школі* 2, с. 33-38.

3. Єлісова М. (2011). Особливості роботи над текстами української народної казки з іноземними студентами. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*: збірник наукових праць 6, с.190-193.

4. Кочан І. (2008). Нові освітні технології в практиці викладання української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*: збірник наукових праць. 3, с. 14-20

5. Пометун О. Пироженко А. (2004). Інтерактивні технології навчання: Науково-методичний посібник. Київ: АСК.

6. Процик І. (2010). Художні твори як навчальні тексти для читання на заняттях із чужоземцями та система вправ для навчання читання як виду мовленнєвої діяльності (на матеріалі новели «Дитинство» з роману Юрія Яновського «Вершники»). *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*: збірник наукових праць 5, с.56-61

7. Станкевич Н. (2013). Види читання в курсі української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*: збірник наукових праць 8, с.186-193.